
POL

en ny tidlig havresort

Av vitenskapelig assistent

EDVARD VALBERG

Pol er en ny havresort som er for- edlet ved Statens forsøksgard Vågønes. Den er beregnet for grenseområdene for havredyrkinga, og den vil med for- del kunne erstatte Nidar II.

Pol er *tidlig*. I gjennomsnitt er den 2 dager seinere enn Nidar II, og 7 dager tidligere en Voll.

Pol er *betydelig stråstivere enn Nidar II*. Det er liten forskjell i legde- prosent mellom sortene *Pol*, Voll og Titus.

Pol har gitt større kornavlinger enn andre norske sorter av den tidlige og halvtidlige typen. Med hensyn til av- ling har sorten hevdet seg bra der den hittil har vært prøvd.

Pol har kort halm. Den har gitt mindre halmavling enn de fleste andre sorter den har vært sammenlignet med.

Pol har låg hl-vekt og 1000-korn- vekt. Skallprosenten er relativt høg, men avskallinga i prosent etter tresk- ing er liten.

Pol ble godkjent i 1967 som ny havresort av Rådet for jordbruksfor- søk. Sorten stammer fra en kryssing

mellom den svenske havresorten Bam- bu og en nord-norsk havrelinjé, No- rum 206. Norum 206 er valgt ut i en lokalsort fra Meløy. Kryssinga ble ut- ført av Haakon Sløgedal i 1937. I for- søkstiden har sorten gått under beteg- nelsen Vå 4041. Stamsædavl av *Pol* ble satt i gang i 1963 på Felleskjøpets Stamsædgard Presthus og ved Statens stamsæd- og sauealsgard Tjøtta. I år vil ventelig det meste av såkornet gå til oppformering på stamsædgardene, men en håper at en del såkorn av *Pol* kan tilbys til salg våren 1968.

Pol har kort strå, opprette, breie og lange blad. Rislá er ei lita, sammen- slutta og ensidig stivrisle. Snerp er vanlig, ofte med svart og noe grovt snerpfeste.

Pol har vært med i forsøk rundt omkring i landet ved ulike forsøks- stasjoner. Resultatene i kg korn pr. dekar fremgår av tabellen.

Korn og halmavling

Som det framgår av tabellen, har *Pol* hevdet seg godt når det gjelder

Middelaavling i kg korn pr. dekar på ulike forsøkssteder.

Forsøkssted/Sort	Pol	Nidar II	Voll	Titus	Pendek
Vågønes, Nordland (8 felter)	379	339	326	376	—
Tjøtta, Nordland (5 felter)	298	217	294	129	—
Voll, Sør-Trøndelag (4 felter)	426	—	407	423	418
Mære, Nord-Trøndelag (3 felter)	360	324	353	343	375
Lokale felter, Tr.lag (13 felter)	310	—	294	305	254
Løken, Oppland (4 felter)	335	291	313	—	—
Furuneset, Sogn og Fj. (1 felt)	220	—	160	161	260

Havrefeltet på Vågnes 1966. Nidar II til venstre og Pol (Vå 4041) til høyre.

Foto: E. Valberg.

kornavling. Ved vurderingen av avlingstallene bør en merke seg at sorten Titus bare har vært med i forsøkene i de aller siste årene. Disse siste årene har i mange av forsøksdistriktene gitt vesentlig dårligere avling enn normalt. Det kan derfor tenkes at Titus ville stått relativt sterkere om den hadde vært med i alle de forsøkene som en her refererer til. Pol utmerker seg også som en halmfattig sort. Halmen er kort og stiv. Avlingsevnen framgår

også av neste tabell der resultatene er uttrykt i middeltall for alle forsøk der Pol har vært med.

Tidlighet og stråstyrke

Forskjellen i tidlighet mellom Pol og Nidar II har vanligvis vært 1 eller 2 døgn i forsøkene hittil. Pol er ca. en uke tidligere enn de aktuelle halvtidlige sortene Voll og Titus. Tidlighet kan være en egenskap av interesse i strøk der en nytter skurtreskere og

Middeltall for alle felter 1959—1966.

	Pol	Nidar II	Voll	Hein II	Titus	Pendek
Antall felthøstinger	38	20	38	9	21	21
Kg korn pr. dekar	339	296	316	307	322	303
Kg halm pr. dekar	514	575	536	558	562	569
Legdeprosent	18	24	16	36	20	26
Antall vekstdøgn	124	123	131	124	129	135

Middeltall for 13 havrefelter i Nordland 1959—1966.

	Pol	Nidar II	Voll	Titus
Antall felter	13	13	13	3
Kg korn pr. dekar	347	292	314	293
Kg halm pr. dekar	522	565	525	691
Legdeprosent ved høsting	9	18	13	3
Vekstdøgn fra såing til modning ..	124	122	133	135
Hl-vekt, kg	47,1	52,3	53,1	55,1
1000-kornvekt, g	31,9	33,0	38,5	38,0
Skallprosent	26,8	25,2	25,6	23,5
Prosent avskalla korn etter tresking	6,1	14,0	18,6	22,1

hvor værtilhøva seinhøstes er særlig ugunstige.

Når det gjelder stråstyrken har Pol ligget bedre an enn Nidar II. Sammenlignes Pol med Voll og Titus, ser en at forskjellen mellom disse sortene er svært liten. Men en sammenligning disse sorter imellom, når det gjelder legdeprosent, er neppe helt gyldig fordi Voll og Titus er en uke seinere enn Pol, og de vil av den grunn bli sterkere utsatt for legde i siste delen av veksttida.

Kornkvalitet

Kornkvaliteten er undersøkt i 13 forsøksfelt fra Nordland i årene 1959—1966. Av disse ble 8 utført på Statens forsøksgard Vågønes og 5 på Statens

stamsæd- og sauealsgard Tjøtta. Alle disse feltene er utlagt på mineraljord.

Som det framgår av tabellen, er hl-vekt og 1000-kornvekt låg for havresorten Pol. Skallprosenten er noe høyere sammenligna med de tre andre sortene i tabellen, men her er ikke forskjellen særlig stor. Når det gjelder prosentinnholdet med avskalla korn etter tresking, så er dette svært lite for Pol, dersom en sammenligner med de tre andre sortene.

På grunn av disse data ser det ut til at sortens avlingsevne er nokså jevn i ulike distrikter, og det skulle derfor ikke være urimelig å regne med at den kan være av en viss interesse nordafjells og i fjellbygder østafjells hvor det ennå dyrkes tidlig havre.